

דבר-תורה: רעיונות קצרים, משלים וסיפורים לפרשיות השבוע מועדים ואירועים שונים שלוקטו ונאספו לאוצרו של הרב שלמה הלוי שליט"א

פרשת לך לך

"מי באמת החברים שלך?"

"ויאמר ה' אל אברם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך". יש לדקדק בפסוק זה, שאומרו הכתוב לכאורה שלא כסדר. שהרי לפי סדר מנהגו של עולם, אדם יוצא תחילה מבית אביו, ואחר-כך הוא יוצא מעיר מולדתו, ורק אחר כך הוא יוצא מארצו. ומדוע אפוא שינה הכתוב את סדר הדברים ואמר: "לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך"? תירוץ נפלא על כך, מובא בעלון פחד לדוד בשם בספר "שערי ישועה", על פי מה שאמרו חז"ל במדרש (בראשית רבה בתחילת הפרשה):

"שמעני בת וראי והטי אוזנך ושכחי עמך ובית אביך" (תהלים מה, יא). שפסוק זה נאמר על אברהם אבינו עליו השלום. ואם כן מעתה הכל יבא על מקומו בשלום. שהכתוב שאמר: "לך לך", היינו שישכח ויעזוב את מולדתו ובית אביו. שכן בנוהג שבעולם, שמכיריו של האדם שהם רחוקים ממנו ואינו רגיל עמהם הרבה, אזי הוא שוכח מהם מהר קודם לקרובים וכן שאר הקרובים שוכח הוא אותם קודם לבית אביו, ולכן אמר: "לך לך מארצך" - היינו שקודם ישכח את בני ארצו, ואחר כך את מולדתו, ואחר-כך ישכח בית אביו, ובדרך זו ילך לארץ הקדושה כדי לעשות רצון אביו שבשמים ולהידבק בה' יתברך ובדרכיו. ואמרו על כך משל נפלא:

משל לאדם אחד שהיו לו שלושה אהובים. האחד היה מתראה אתו לפרקים, פעם בשבוע, והשני היה מתראה אתו כל יום, והשלישי היה דבק עמו יום ולילה. לימים נתבע האיש הזה למשפט פלילי, ומכיון שכן הלך לבקש מרעיו ואהוביו שיבואו לעזרתו. הלך לאהובו הראשון וביקש ממנו לילך אתו אל בית המשפט.

השיב לו אהובו הראשון: "אני איני יכול לילך עמך אלא עד סוף הרחוב של ביתך ולא יותר!" עזב אותו והלך לאהובו השני, שח לו את כל מה שאירע עמו וביקש ממנו שיבוא איתו למשפט.

והשיב לו אהובו השני: "אני הולך עמך עד סוף החצר, פסיעה אחת לא יותר!" וכשהלך אל אהובו השלישי וסח לו דברים כהוייתם,

השיב לו אהובו השלישי: אני איני זו ממקומי! התחיל הלה להצטער. והיה נאנח מקירות לבו ובוכה ואומר: "אלו הם אהובי שבטחתי בהם וביליתי את מיטב ימי ושנותי עמהם, הנה הם אינם עומדים לי בשעת צרתי!?"

עד שהוא עומד בבכייתו, בא אליו אדם אחד שהיה מכיר אותו ורואהו לעתים רחוקות. פנה אליו ושאל אותו: "תגיד לי אהובי! מה לך מצר? מה אירע לך?"

סיפר לו הלה את צרתו, שהוא מוזמן למשפט שהוא ירא וחרד ממנו, ועוד סיפר לו את צרתו הגדולה וכל הדברים שאירעו עם שלשת אהוביו.

אותו אדם אמר לו אל תדאג, אני אבוא איתך עד המשפט ואף אמליץ באזני השופטים דברים טובים בעדך.

והיה האדם הזה תמה, ששלשת אהוביו לא הסכימו לבוא עמו והשיבו פניו ריקם, ואילו זה שלא היה נחשב בעיניו לאוהב, בא עמו ואף מליץ טוב בעדו...

והנמשל הוא:

כי האדם יש לו שלושה אהובים:

האחד הם רעיו ואהוביו שהם עמו לפרקים, **והשני** אשתו ובניו שהם תדירים עמו,

והשלישי ממנו שהוא רץ אחריו ושומרו יומם ולילה.

והנה בעת פקודתו, ביום שעליו להשיב את נשמתו ליוצרה, אין שום אחד מהם הולך עמו למשפט בפני בית דין של מעלה, והאדם מצטער על שלושתם שבילה ימיו עמהם ואינם יכולים להצילו.

אך יש אהוב אחד שהאדם לא היה מחשיבו לאהוב כי אם לפרקים רחוקים, ואלו המצוות והצדקות והמעשים הטובים שעושה בחייו לפרקים כשיזדמן לו ואינו רץ אחריהם, והוא חושב אותם לאינם אהובים.

ובאמת הם הם העומדים להציל אותו בעולם העליון, כמו שנאמר (ישעיה נח, ח): "והלך לפניך צדקך". שהמצוות מקדימות והולכות לפניו ומאירות הדרך ומליצות עליו יושר וזכות.

וזהו הרמז שמוזכר כאן בפסוק:

"ויאמר ה' אל אברם" - שהיא הנשמה.

"לך לך מארצך" - שלא תאבד הזמן עם רעים אהובים בני ארצך

"וממולדתך" - זו אשתו ובניו שהם תולדותיו ואשתו שהיא מולידה לו,

"ובית אביך" - זה ממנו, שירשו מבית אביו.

לפי שכל אלו השלושה, אין ראוי לאדם שידבק הרבה בהם, שאינם עיקר ביאתו לעולם בשבילם, אלא ילך לארץ הקדושה - זו התורה, שידבק בה ובמעשים טובים ובצדקה שהם עומדים לו לעתיד לבוא.

ובשכר זה יזכה ל"ואעשך לגוי גדול" כמו שידוע שעל ידי המצוות נבראים מלאכים, והם כולם נקראים על שמו. וזהו: "ואגדלה שמך - והיה ברכה..."

שבת שלום ומבורך

מצווה לפרסם בעבודה ובבית הכנסת